

KITEKINTÉS

KÉPRIPORT A METROPOLITAN TORONTO LIBRARY-RŐL

ZOLTÁN IMRE

A cikkíró a múlt év elején rövid látogatást tett Kanadában, s Torontóban jártakor felhívták figyelmét a város egyik újabb büszkeségére, a Metropolitan Toronto Library-re.

Torontót, ezt a rohamosan növekvő világvárost eddig is egy-egy kiemelkedő építészeti remeke jellemezte. Gondoljunk csak az utóbbi évek monumentális alkotásai közül az új városházára, mely a magasból szemlélve égrenéző, óriási szem illúzióját kelti, vagy az 1976-ban emelt televíziótoronyra, mely a maga 553 méterével a világ legmagasabb tornyaként uralja a várost –, s mindezek után vegyünk szemügyre az 1977-ben felavatott Metropolitan Toronto Library-t.

Ismertetésünk nem sok helyet szán a könyvtári tevékenységnek, inkább az építésze-ti-esztétikai szempontból lenyűgöző létesítménynek kívülről-belülről való, legalábbis vázlatos bemutatására vállalkozik. Tehetjük ezt annál is inkább, mert itt a következetesen végigvitt esztétikum nem öncél, de mindvégig a funkcionális rend, a tényleges tartalom kifejezője, szolgálója.

Az információs forradalom kihívása és a könyvtár intézménye

A hagyományos könyvtár évezredek óta a tanulni vágyók szűk rétegének fellegvára volt. Századunk könyvtára már nem érthette be az öt felkeresők viszonylag korlátozott, elit rétegével, s hatásos lépést tett felhasználói felé mind a mozgókönyvtárak, mind a könyvtárközi kölcsönzés megszervezésével. Manapság viszont már minőségileg új helyzet állt elő. Amikor az elektronika, a gépesített tájékoztatás mindinkább behatol az egyén otthonába, a könyvtár életfeltétele, létérdeke új eszközök, módszerek, szolgáltatások sorompóba állítása; a tájékoztatást-nevelést-szórakozást megtestesítő szellemi kincstár központjává kell válnia, mert csak így valósíthatja meg újabb társadalmi rétegek mással nem helyettesíthető, vonzó otthonát.

A könyvtár már rég nem a könyvek tára csak, a jövő könyvtára még kevésbé. Mai gyűjtőkörükben már ott találjuk a filmeket, hanglemezeket, hangszalagokat, fényképeket, festményeket és más médiákat. A változó, újjá alakuló könyvtárnak tehát most kell megragadnia az alkalmat, hogy az ostromló információs-kommunikációs túlkínálatban megtalálja a maga fontos, közérdekű helyét, s újtípusú tájékoztatási bázissá szerveződjék.

Ugy véljük, hogy korunk fenti kihívására az alkotók a Metropolitan Toronto Library-t meggyőző válaszként szánták.

Az előkészület évei

Talán egyetlen könyvtártervezést és kivitelezést sem előzött meg olyan sokirányú, mélyreható előtanulmányozás, mint ez a Metropolitan Toronto Library (a továbbiakban MTL) esetében történt.

A felkészülés hétéves szakaszának főbb eseményein, a telek kiválasztásán, a potenciális olvasók ezreinek megkérdezésén, a különböző területeken működő humán és műszaki szakemberek véleményén s mindezek összesítésén keresztül kristályosodott ki a kor igényelte sokarcú, új könyvtárideál.

A tervező team azt az alapkonceptiót tartotta szem előtt, hogy a könyvtári tevékenység lényege a *szolgáltatás*, a szolgáltatás ellátásának fő résztvevői pedig a gyűjtemény, a személyzet törzskara és a használók. A cél tehát építészetiileg is megoldani e három elem összehozását oly módon, hogy a potenciális használó minden gátló körülmény nélkül hozzájuthasson a kívánt információhoz.

A tervezést a leginkább érdekelték – könyvtárosok, felhasználók, építészek – elképzeléseinek, kívánságainak, követelményeinek és lehetőségeinek gondos mérlegelése előzte meg, illetve módosította.

Foglaljuk itt össze a könyvtártervezéssel szemben támasztott, sokszor egymással alig összeegyeztethető kívánalmakat.

A könyvtáros feltételei

A könyvtáros előtt ma már világos, hogy a közönség várható igényeinek kell elébe mennie újabb szolgáltatásaival, információs bázissá való fejlődésével.

Az új feladatok ellátására azonban a hagyományos keretek már nem felelnek meg. A zökkenőmentes szolgálat megköveteli a három alkotóelem – gyűjtemény, személyzet, olvasó – optimális összehangolását. A könyvtáros tehát azt várja az épület kialakításától, hogy az a felhasználót mintegy kényszerpályán vezesse – a legrövidebb úton – érdeklődési területéhez.

S végül, de nem utolsósorban, itt húzzuk alá a tulajdonképpeni célt, hogy a kor igényét kifejező, a szellemi, kulturális és információs missziót betöltő könyvtári intézmény – akár magának az épületkomplexumnak céltudatosan rendhagyó, építőművészi koncepciója révén is! – eddig mérsékelt kulturális érdeklődésű tömegeket vonzzon és hódítson meg.

A felhasználó kívánságai

Végső soron minden könyvtári tevékenység, berendezés – mint az eddigiekből is kitűnik – az olvasó, a felhasználó érdekét, kényelmét, fejlődését, informálódását, szórakozását hivatott szolgálni.

Az olvasó – különösen az új olvasó – bekapcsolása az új profilokkal, forrásanyagokkal, szolgáltatásokkal bővült könyvtár „titkaiba” természetesen nem megy magától. Olyan könyvtárba fog szívesen „hazamenni” az olvasó, amelynél már maga a belső elrendezés öntevékeny tájékozódást, a belső berendezés otthonosságot, a könyvtáros pedig további útbaigazítást tud nyújtani, majd nyíljék alkalom tetszés szerint, akár egy meghitt ablakmélyedésbe vonulni a kívánt dokumentumokkal.

Olyan korban, amikor az információk – a televízió, a rádió, a magnetofon, a lemezjátszón kívül is – állandóan sokasodó csatornákon keresztül kínálják magukat, az olvasó-felhasználó ösztönösen keresi azt a fix szigetet, ahol az őt érdeklő információkat zavartalanul megkaphatja. Ha sokszor még megfogalmazatlanul is, de valamiféle békés helyre vágyik, amelynek falai közt nem érezné magát elveszettnek, amely mentes az elriasztó „arisztokratikus” magatartástól, ahol kulturális igényeit egy intézményen belül integrálva, kellemes légkörben elégítheti ki.

Az építész ajánlásai

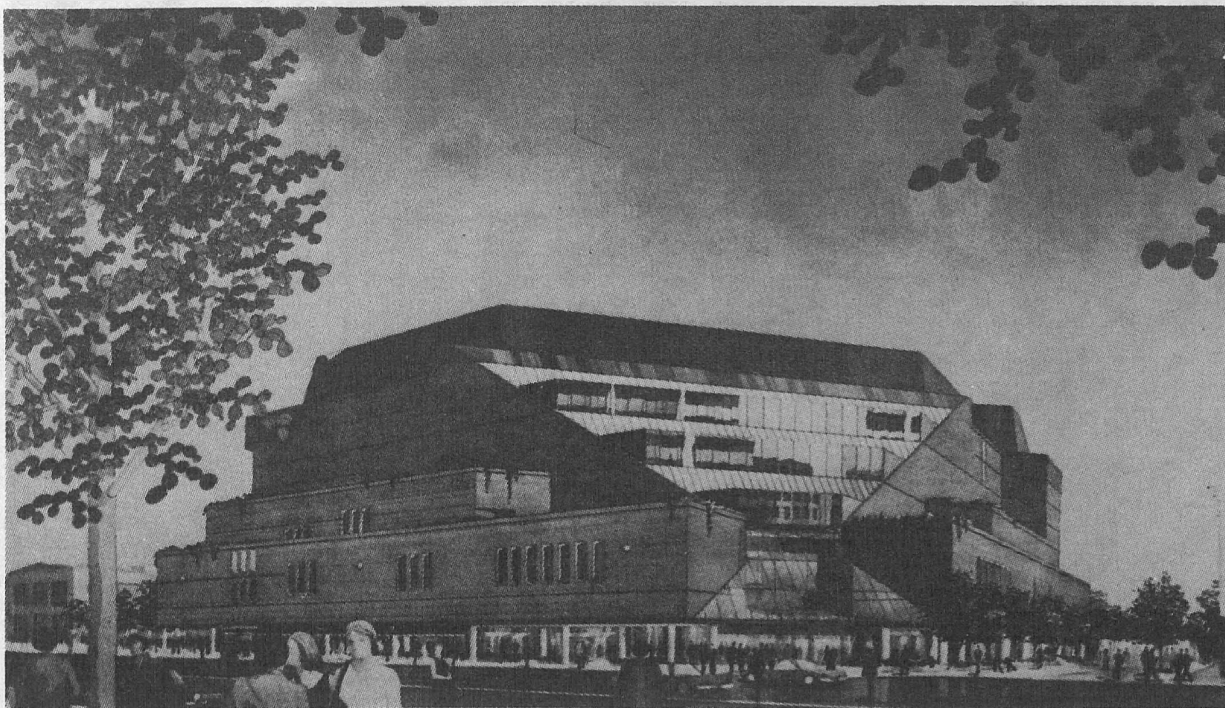
Esztétikumról, pontosabban könyvtáresztétikáról szólva, a szubjektivitás veszélyét elkerülendő, jó fogódzoul szolgál témánk ismertetéséhez néhány egzaktan megfogalmazott követelmény, amelyet az európai szocialista országok szakértőinek közreműködésével készülő könyvtártervezési kézikönyv állít fel. Hadd sorakoztassunk fel ezek közül néhány megszívlelendő tanácsot, ajánlást:

- mivel a könyvtár olyan speciális középület, ahol a főfunkció az egyes személyek akadálytalan találkozása a művekkel, ezért a tervezés minden fázisát, az épület külső és belső esztétikumát, az enteriőr építészeti-térbeli megformálását mindvégig az olvasó megnyerésének igénye hassa át;
- a belső tér tervezésénél figyelemmel kell lenni a könyv anyagi mivoltára, beilleszkedésére a bútorzat összhangjába;
- az építőanyagok, a bútorzat, a díszítés, az épületgépészeti felszerelések, a színek és megvilágításuk harmóniájára kell törekedni;
- a padlóborítás legyen takarítható és járuljon hozzá a zajtompításhoz;
- a mennyezet felületkiképzése csökkentse a hangvisszaverődést;
- a világítás igazodjék az állomány méretéhez és forgási sebességéhez;
- a födémterhelés mértéke variálандó az ésszerű biztonság követelményének betartásával.

A Metropolitan Toronto Library képekben

A továbbiakban a szavaknál sokkalta kifejezőbb képek, rajzok nyelvéhez folyamodunk, s csupán azt sajnáljuk, hogy a fekete-fehér ábrázolás megfoszt bennünket attól a rendkívüli színélménytől, amely a könyvtár látogatóját rabul ejti. (Néhány érdekességre, újszerű műszaki megoldásra azonban külön is felhívjuk olvasóink figyelmét.)

Az MTL esetében ama ritka, szerencsés körülmény érvényesült, hogy sem a könyvtárost – az ideális, funkcionális belső rend elképzelésénél –, sem a vezető-szerző építész – az épület külső-belső arculatának megálmodásánál – nem korlátozták különféle bénító megkötöttségek, nem kényszerítették a tervezésnél-kivitelezésnél megalkuvó engedményekre. A kivitelezett épületkomplexumról nyugodtan elmondhatjuk, hogy a tartalom és forma sikeres összehangolása révén a szolgáltatások új szakaszának beköszöntét jelentheti, – mintha csak a korábbi fejezetünkben érintett könyvtártervezési ajánlások lebegtek volna a tervező-együttes szeme előtt.

A könyvtár épülete

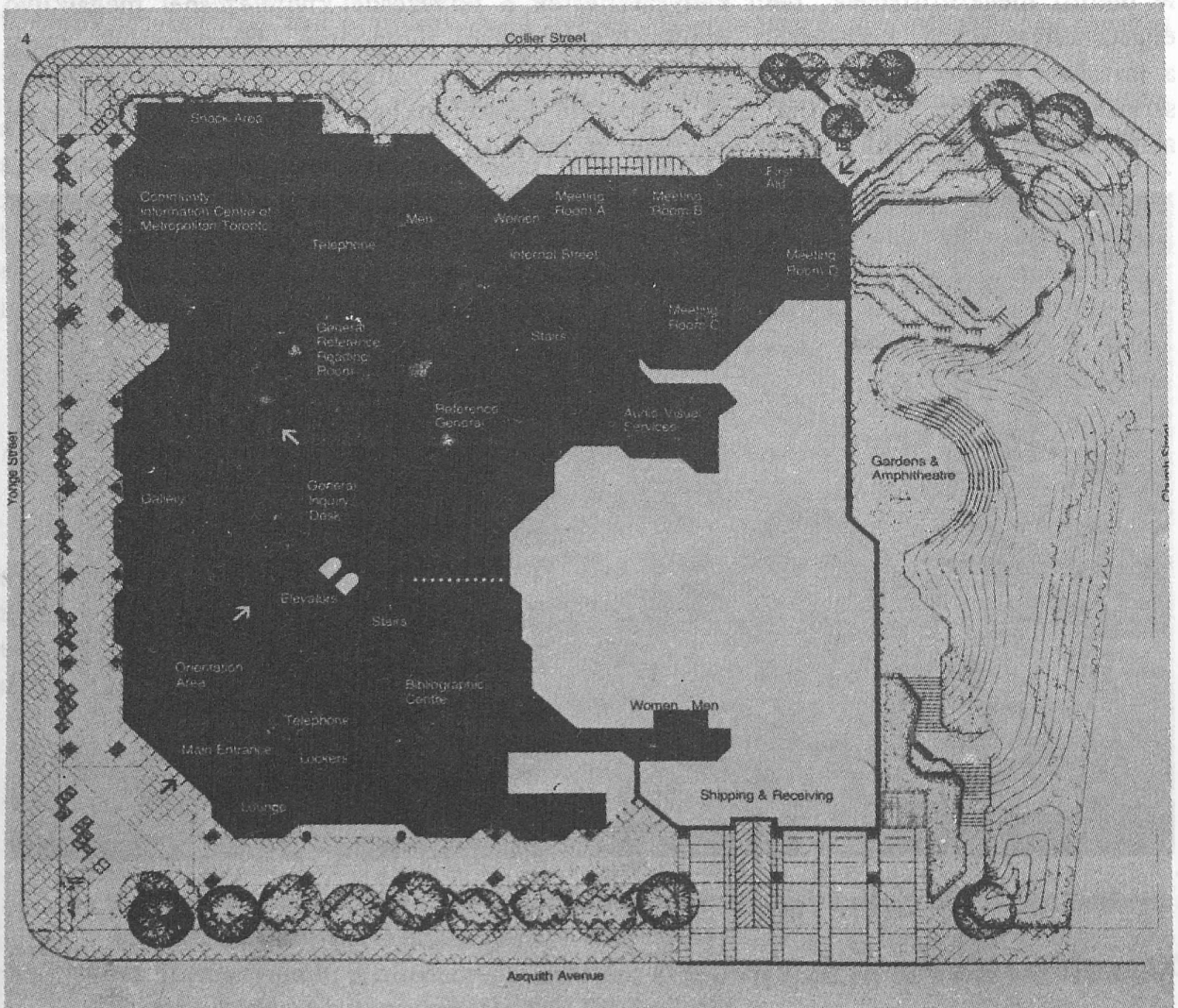
Könyvtár és városkép

A hárommillió metropolisz szívében emelt monumentális épületkomplexum – már pusztán jelenlétével is – lépteinek lelassítására, tekintetének megpihentetésére bírja az utca siető emberét. Közeledve a négyemeletes, lépcsőzetesen az utcaképhez illeszkedő, nyers-tégla-alumínium-üveg homlokzatú, vasbeton épülethez, a lenyűgöző látvány hatása csak fokozódik. A körülvevő utcák természetet sugárzó akác-, kőris-, dió-, alma- és jávorfáinak,

az északi front kis pihenőparkjának és amfiteátrumának, a fő utcafront árkádosított járdája hangulatos összképének vonzása alól nem vonhatja ki magát az ember, s bizonyosra vehető, hogy előbb-utóbb minden arra járó polgár kíváncsi lesz a csábító palota belsejére is.

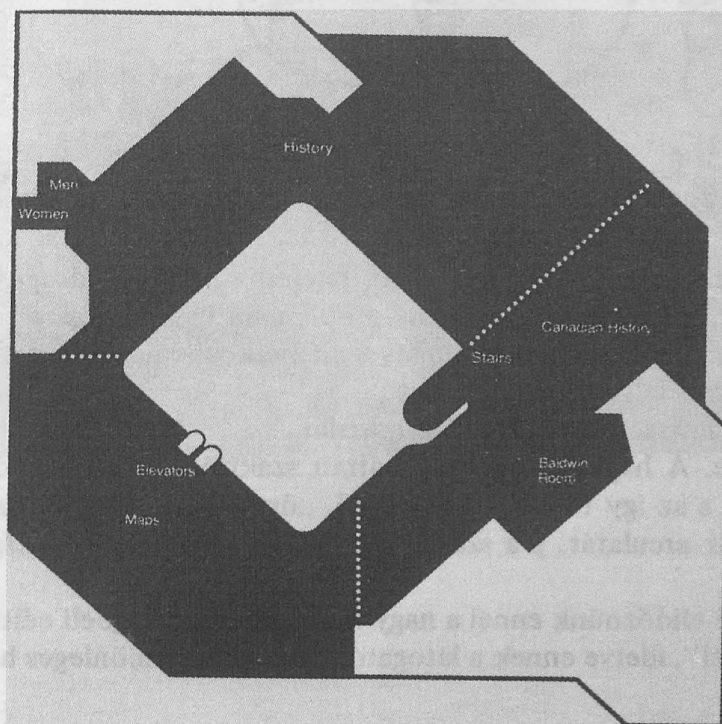
Egyébként már a telek kiválasztásánál számításba vették a későbbi fejlesztési lehetőségeket, s ezek között a főbejárattól a metróállomáshoz vezető aluljáró későbbi létesítését is.

Belépve a könyvtárba...

A járókelő akarva-akaratlanul a könyvtárépület vonzásába kerül. Elősegíti ezt a tárt kapu is, mely a fákkal tarkított, árkádos utcai front járdájáról vezet az épületbe. Belépve, mindenekelőtt egy további belső „utca” várja és lepi meg kellemesen a látogatót. A körbefutó „utca” azonban még nem jelenti a tényleges könyvtárat, de bizalmat ébresztő hangulatával, kényelmet kínáló berendezéseivel, hírlapolvasási, szórakozási, falatozási alkalmatosságaival azt célozza, hogy a véletlen betévedő később beljebb is merészkedjék és várhatóan belépjen a tényleges könyvtárhasználók táborába. Erre már csak azért is van remény, mert a könyvtárba való belépéskor semmiféle ellenőrzés nincsen, beiratkozni sem kell. A könyvtárhasználónak még a kabátját, táskáját sem kell letennie, oda megy, ahová akar – a lifteket önállóan kezeli –, a kabátját, táskáját az olvasói terekben elhelyezett fogasokra helyezheti. Annál nagyobb az ellenőrzés kimenetelnél. Forgó kapukon, egyenként lehet csak a könyvtárat elhagyni (ez egyben számlálja a látogatókat) –, itt egy-egy egyenruhás – feltehetően fegyveres (a szerk.) – őr áll, a táskákat ellenőrzik. Miután a MTL prézens könyvtár, semmilyen dokumentumot nem lehet kivinni.

Ugyanezen az épületszinten, vagyis a földszinten helyezkedik el a könyvtár „agyközpontja”. Miután a könyvtár szakrészlegekkel rendelkezik, itt található az általános tájékoztatás és a közérdekű tájékoztatás részlege. Ez utóbbi felvilágosítást ad kulturális programok, pályaválasztási, utazási stb. ügyekben. Itt található az ún. „túlidő olvasó” – ahol elsősorban folyóiratokat lehet olvasni –, amely nyitva tart olyankor is, amikor a könyvtár többi részlege már zárva van. Ezt különlegesen kiképzett fal választja el a bezárt részeketől. A függőlegesen álló, vörösfenyő lécekből összeszerelt, redőnyszerű válaszfalnak további sajátos funkciót kölcsönöznek oly módon, hogy folyamatos hullámzó mozgásban tartják, a külső szabad természet illúzióját keltve a késői órák látogatóiban. Itt nyert még elhelyezést a kiállítási tér, tárgyaló szobák és néhány munkahely is.

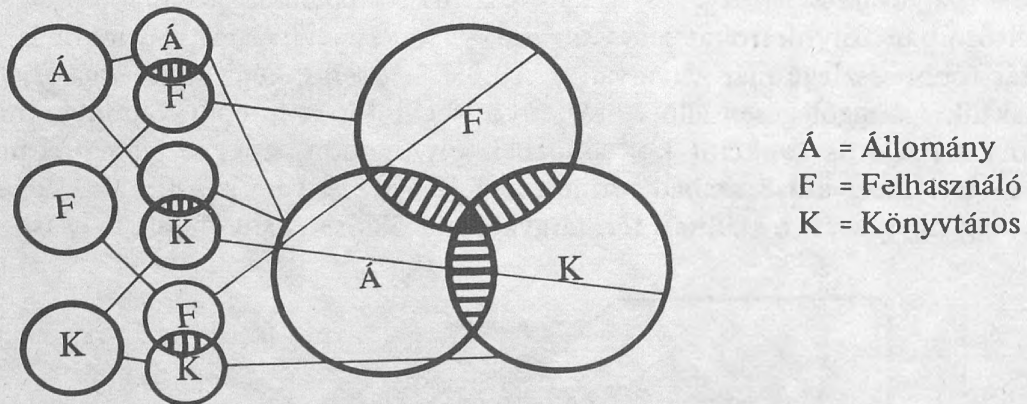

A második szinten a tudomány és technika, a képzőművészet, zene, színház szakrészlegek, a harmadikon a társadalomtudományok és kereskedelem, a negyediken a történelem és a Kanada-történeti gyűjtemény, az ötödik szinten pedig a nyelvi központ és az irodalomtudományi szakrészleg kapott helyet.

A könyvtárosi hivatástudatot bizonyítja, hogy az MTL megálmodása szakaszában, majd a végső tervek kidolgozásakor az építészek ámuló tisztelettel vették tudomásul a könyvtári adminisztráció és a vezetőség elhatározását, mely szerint inkább az olvasóközönsséggel közvetlenül kapcsolatot tartó kiszolgáló személyzet kapjon az emeleteken helyet, míg ők maguk önzetlenül vállalják az alagsori, ablaktalan, legrosszabb helyiségeket.

A hármas tagoltság problémája

A referenz könyvtár három legfontosabb elemének szintézisét diagrammunk mutatja.

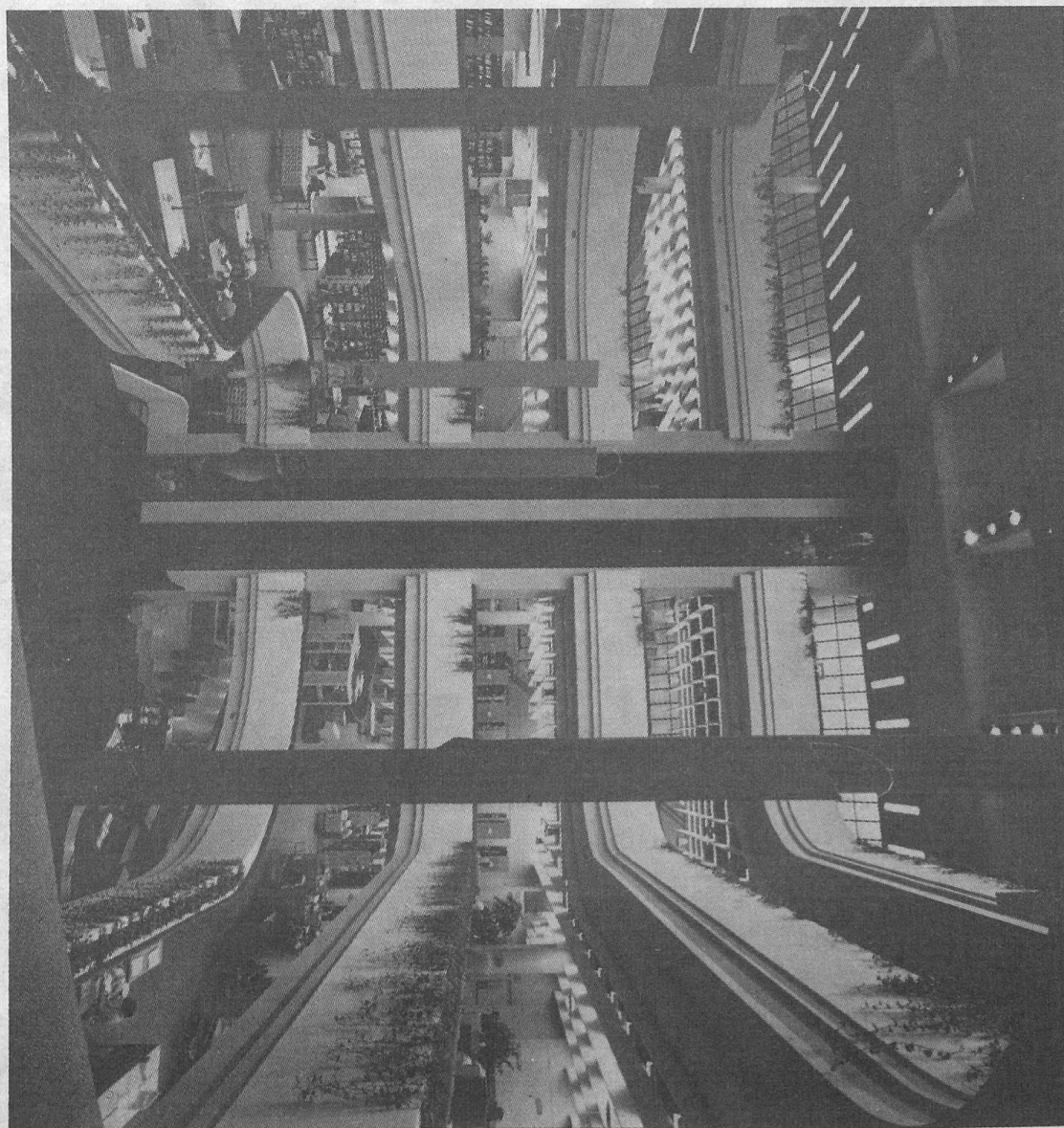

A legizgalmasabb problémát az egyes elemek egymásra hatásának építészeti megvalósítása jelentette.

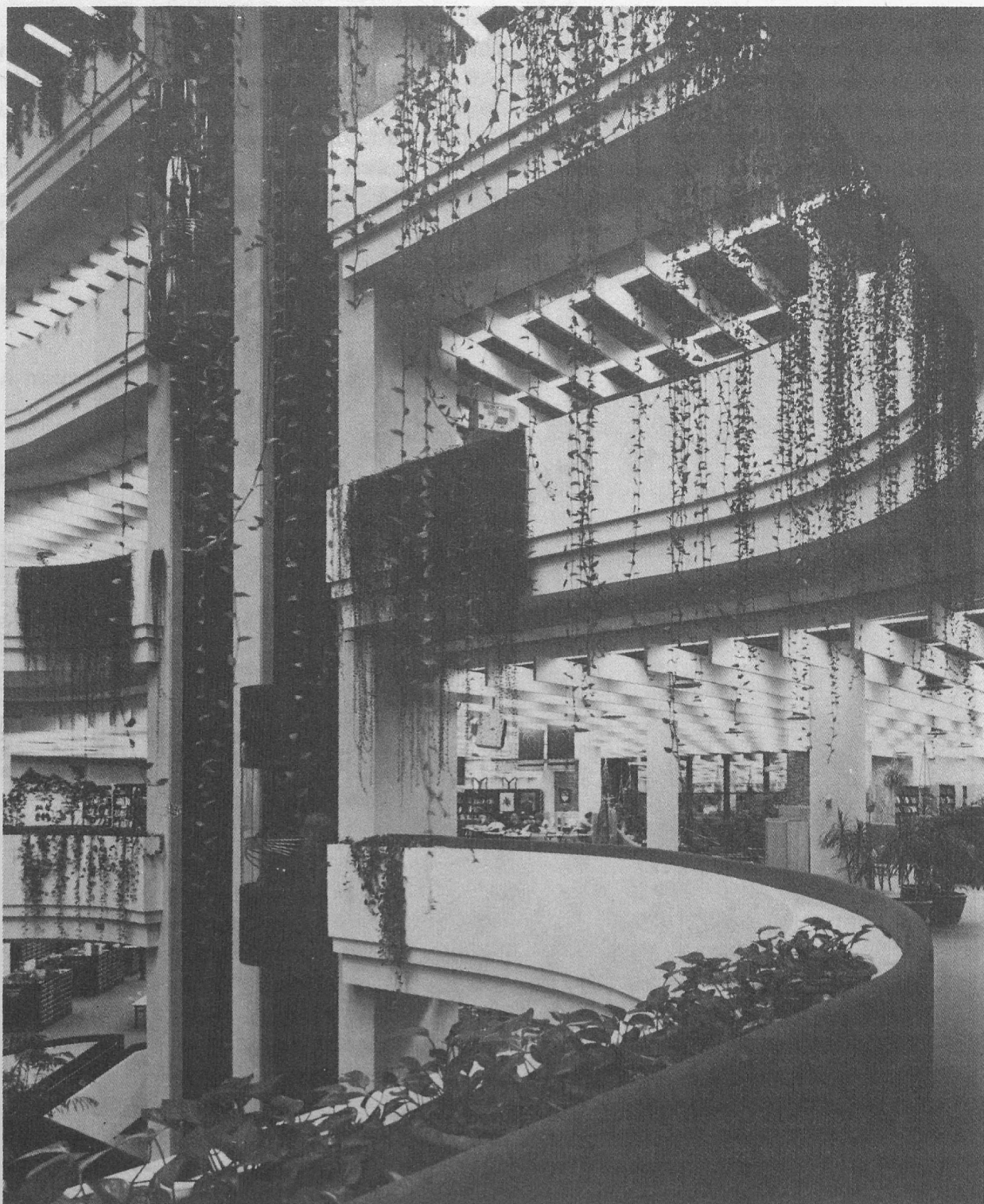
A tervező team szándékosan el akart felejteni minden eddigi könyvtárépületet, ajánlást, elképzelést, s kizárólag a kitűzött problémára összpontosította figyelmét, majd a könyvtárosok és a felhasználók véleményei menetközbeni visszacsatolásának eredményeként került a rajzasztalra a végleges terv.

Mindhárom elem találkozásának „varázslata” — legalábbis rajzban — a középső magban játszódik le. A hagyományokkal bátran szakító építészeti megoldás ezt a magot „robbantotta szét”, s az így támadt tágassággal, „ürességgel”, megváltoztatta, kibővítette a referenz könyvtár arculatát, s a szó szoros és átvitt értelmében világosságot hozott a könyvtár szívébe.

Érdekes kissé elidőznünk ennél a nagy művészi-mesterségbeli céltudatossággal megteremtett „ürességnél”, illetve ennek a látogatóra gyakorolt különleges hatásánál.

Részlet a könyvtár belsejéből

Részlet a könyvtár belsejéből – előtérben az üvegfelvonók

Az eső, hideg vagy meleg elől a könyvtár falai közé betévedőt az első pillanatban még csak nem is az átrium, az emeletes csarnok nagyszerű látványa fogja meg, de ennél sokkal erőteljesebben és áttételesebben az eléje táruló fizikai nyitottság ragadja meg, s tölti el a felszabadultság felemelő érzésével. A szabad térben futó, félkör alakú, üvegfalú felvonókról éppúgy, mint az egyes emeletszintek bármely pontjáról belátható terek lebilincselik a tekintetet s felbátorítják a látogatót elindulni az önálló, felderítő útra.

Az itt első ízben megvalósított „üresség”, tágasság, hozzáférhetőség, vízszintes és függőleges irányú mozgásszabadság sajátos lélektani funkciót indít el, mely az emberi értelemre hatva ösztönzést kölcsönöz a gondolatnak, a kalandnak, a kutatásnak, és arra biztat, hogy a látogató öntevékenyen induljon el megkeresni saját meghitt helyét, ahol zavartalanul meditálhat, mélyedhet el témájában.

Jelzőzászlók a tájékozódáshoz

Az épületen belül – minden külső segítség nélkül – percek alatt el lehet igazodni az egész könyvtárbirodalomban: ugyanis vezetik a tekintetet a hatalmas, függő zászlócsíkok, amelyek egyértelműen rámutatnak arra az emeleti szintre, ahol a jelzett részlegek találhatóak.

Bár a művészi kivitelű, színgazdag selyemzászlók elsődleges szerepe az útbaigazítás, ugyanakkor ezek a különböző hosszúságú zászlók összefüggő rendszert is alkotnak; egyrészt mozgékony könnyedségük ellentétjével feloldják az átriumtér statikus tömörségét, másrészt a mélyebb rozsdabarna színezésük világosabb aransárga árnyalatba való átmenetével a felfelé táguló, világosodó tér súlytalanságának érzetét is keltik.

Energiatakarékos fűtés-hűtés-világítás

A világítási koncepció eltér a könyvtárakban hagyományostól. Szemben a fényözön pazarló elvével, itt – a szükséges mérsékeltebb fényerejű általános megvilágítás mellett – a hangsúly a célvilágításon van. Csaknem kizárólag fénycsövek (ill. fluoreszcens lámpák) és higanygőzlámpák használatosak. A csarnok tetőmennyezetén több sorban elhelyezett 1000 W-os higanygőzlámpák általános fénnel árasztják el az átriumot, míg a közlekedési térségeket ritkábban, a könyvállványok közeit sűrűbben elhelyezett ipari fénycsőszerelvényekkel, az olvasói és munkaövezeteket rejtett általános megvilágítással, az olvasóasztalokat fluoreszcens lámpákkal látták el. Gyakorlatilag valamennyi felsorolt fényforrás 374 V-os, míg a 120 V-os izzólámpák használatát a minimumra csökkentették. Az elv mindvégig a szemet nyugtató, kellemes színösszetételű, energiatakarékos helyi célvilágítás alkalmazásán van.

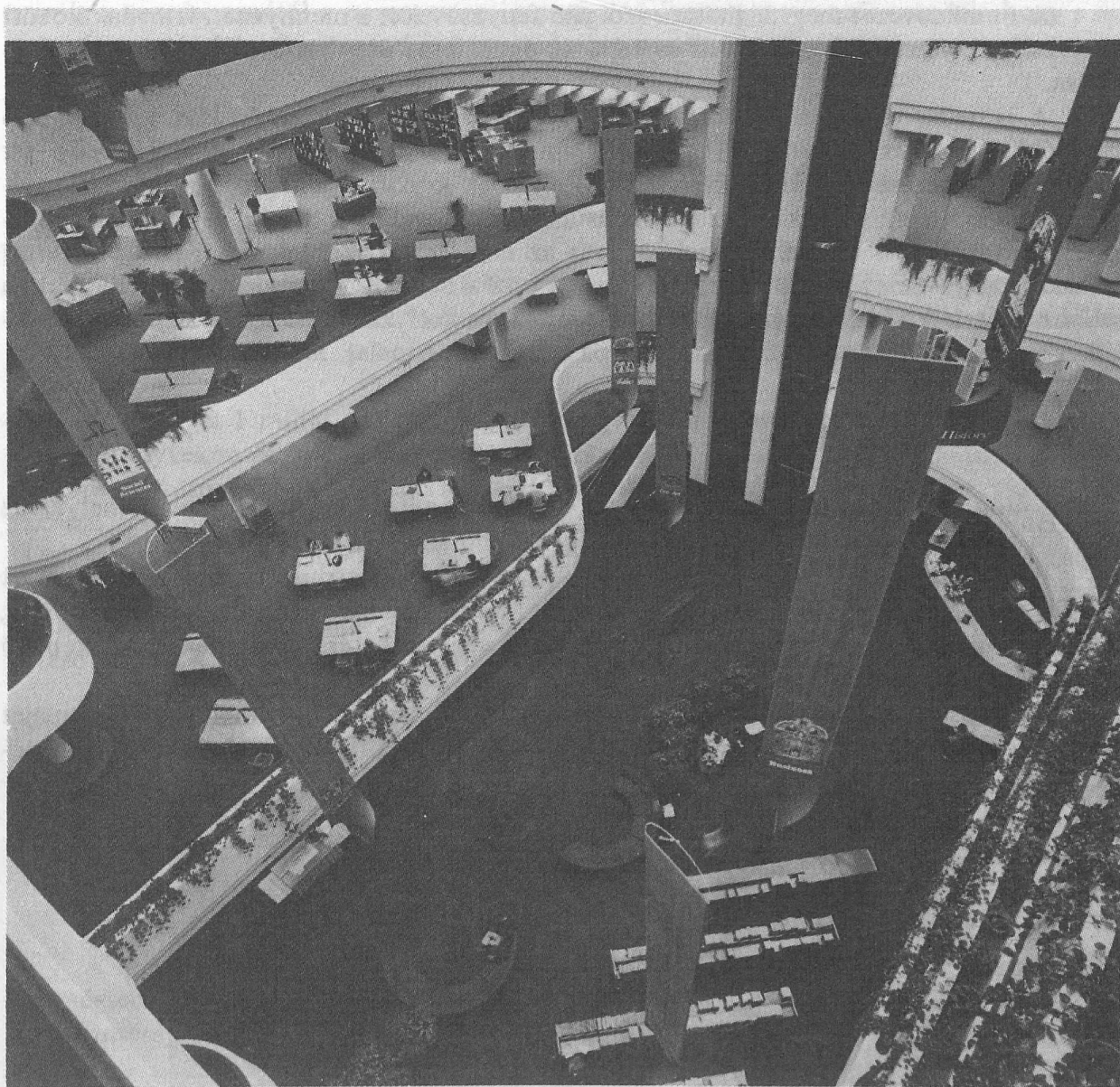
A légkondicionálásnál, a hűtés-fűtés rendszerénél a hőszivattyú táplálására felhasználják a világításból, a látogató közönségből és a tető- és oldalablakokon beáramló nap-sugárzásból nyerhető hőenergiát is.

Az átrium és az eligazító zászlók

A terem általános hőmérsékletét nyáron 22°C mellett 48% relatív nedvességen, télen 20°C mellett 35% relatív nedvességen tartják.

A nappali órák olvasója nem szorul feltétlenül a mesterséges világitásra, hiszen a ferde, fényvisszaverő ablakokon az egyes övezetekbe természetes fény is árad.

Mennyezetkiképzés a világítás és a zajcsökkentés kombinációjával

Akusztikai megoldások

A faltól-falig szőnyegek, a természeti tárgyak, amilyenek a növények vagy a csillogó vízmedencék – azonkívül hogy kellemes környezetet teremtenek – fontos zajcsökkentési és biztonsági szerepet is betöltenek.

A munkaövezet megvilágítására szolgáló fénycsöveket a mennyezeti lamellák között helyezték el. Ezeknek csak egyik szerepe az egyenletes fényterítés, a másik a zaj tompítása.

A lamellás mennyezet kiképzésnél a fénycsőarmatúrák kombinálása a zajtompító csapdákkal nagyban hozzájárul a kiváló akusztikához. Egyébként az egész belső tér akusztikai tervezésénél számításba vették – egyebek között – a kis csobogó vízmedencéket, amelyekkel az utca külső zaját hatástalanítják, továbbá a növényzetet, a szőnyeget, a bútorokat, a tér belső tagolását, sőt az emberek fizikai jelenlétét is. Így sikerült elérniök, hogy az olvasótérben mindenütt 40 dB alatti a zajszint, s a könyvtárban sehol nem találkozunk bántó zajjal, de idegesítő „süket” csenddel sem; valamiféle testet-lelket-szellemet üdítő halk zsongás tölti ki a teret.

Hangulatkeltő színhatások

Külön tanulmányt érdemelne az az előre kiszámított lélektani hatás, amelyet az enteriőr tervezésénél a színek művészi-mesteri kombinációjával értek el.

Bizonyára azért nem hat az erkélyek övezte hatalmas átrium tátongó űrként, mert a szőnyegek, virágok, vízmedencék, bútorzat, mennyezetek, zászlók, sőt a közönség ruházata a maguk egymást kiegészítő, összeolvadó színösszhatásával szívderítő, lélekemelő atmoszféra előidézésére képes.

Tudatosan operálva *egyetlen szintartomány* tónusaival: – amelyek harmóniáját a zöld növényzet teszi teljessé –, egyre világosodó árnyalatokkal az első szinttől a tető-

Részlet a könyvtár belsejéből

szintig a rozsdabarnától a narancssárgáig megvalósulhatott a tervezői szándék, hogy a színeknek enteriorképző jellegével is könnyedséget sugallva bíztassák szárnyalni a látogatói képzeletet.

Néhány egyéb adat

A MTL elsősorban referenzs könyvtár, állománya prézens. Kanada legnagyobb és legjelentősebb közművelődési könyvtára. Az ország leggazdagabb Kanada-történeti állományával rendelkezik, jelentős az idegen nyelvű állománya és az ehhez tartozó nyelvi laboratórium.

Állománya 1 millió 221 ezer könyvtári egység, amelynek egyharmada szabadpolcon van. A könyveken és folyóiratokon kívül a használók szabadon hozzáférhetnek az egyéb dokumentumtípusokhoz is: a mikrofilmekhez, lemezekhez, hangszalagokhoz, videokazetákhoz, térképekhez, képekhez, lapkivágatokhoz stb. Ezeket az olvasótérben elhelyezett tárolószekrényekben, önfeltáró raktári rendben tartják. A szekrényeknek legfeljebb 1–2 fiókja zárt, ahol a különlegesen értékes anyagot tárolják, amelyeket a könyvtáros közreműködésével lehet megkapni. A könyvtár egyetlen üvegfallal és ajtóval elkülönített olvasóterme a Kanada-gyűjtemény dokumentumainak használatára szolgál.

Az épület össz-alapterülete 33 800 m². Magassága 36,5 m. Terhelhetősége (födémterhelés) általában 680 kg/m², az emeleti raktáraknál 820 kg/m², tömör raktáraknál 1110 kg/m². Ülőhelyek száma: olvasóasztaloknál 749, audiovizuális fülkénél 62, mikrofilmolvasóknál 74, a társalgóban és a pihenősarkokban 175, a tárgyalószobákban 175.

*

A modern, sokarcú MTL úttörő kísérlete, büszke modellje önmagáért beszél. Alkotói mégsem tekintik befejezettnek, változtathatatlanak sem gyűjtőköre sem szolgáltatásai tekintetében. Néhány elkövetkező év tapasztalatait kívánják összegezni a továbblépés előtt.

Két jellemző példát máris ismerünk, mely a könyvtárvezetőség rugalmasságát dicséri. Az egyik – s ezt a veszélyt a tervezéskor számításon kívül hagyták –, hogy a szinte második otthont nyújtó, hívogató kényelem egy idő után a nemkívánatos elemeket is becsalta az épületbe, s most keresik a „demokratikus” megoldást kiszűrésükre. A másik példa: az 1978-ban meghirdetett Metroline számítógépes bibliográfiai kereső szolgálat, amelyet van bátorságuk 1980 óta takarékosági okokból a későbbi továbbfejlesztésig szüneteltetni.

A viták még javában folynak arról, hogy milyennek is kell lennie a korszerű közművelődési könyvtárnak. Az információs központra háruló, komplex feladatokat is összefogni és ellátni képes, korszerű könyvtár külső-belső építészeti problémájára Toronto megadta a maga kőbe-üvegbe álmodott konkrét válaszát, állásfoglalását.

IRODALOM

1. Guide to the Metropolitan Toronto Library Collections and Services. = Metropolitan Toronto Library Board, 1978. 28 p.
2. Official Opening of Metropolitan Toronto Library, 1977. nov. = Metropolitan Toronto Library Board, 1977.
3. URBÁN László: Esztétikai vonatkozású követelmények az olvasói övezet helyiségeiben. = KF 1978/1. 31–45.p.
4. PAPP István: Van-e még hús a lerágott csonton? = Könyvtáros, 1979/9. 507–515.p.
5. „This city has a million questions...” = Híradás. KF 1981/5.sz. 367.p.
6. „Visszatér a manuális kölcsönzésre...” = Hír az Advanced Technology-Libraries-ből, 1980/5. KF 1980/6. 595.p.
7. PAPP István: A megyei könyvtárak épületmodelljéről. = Könyvtári Figyelő. 1982/1. 25–37.p.

VIDIÓTA – ezzel a kedélyes megjelöléssel illetik az amerikai szaksajtóban a modern vizuális adathordozók (videokazetták, videolemezek) lelkes híveit. A Library Journal például az „Idiot’s delight” „Idióták öröme” c. hajdani híres színdarabra utalva, „Videot’s delight” című szerkesztői cikkkel vezeti be a videodokumentumok könyvtári térhódításának szentelt tematikus számát.

(Library Journal, 1982. 1.no.)

KÖNYVTÁRÉPÜLET – AZ ENERGIATAKARÉKOSSÁG JEGYÉBEN. A kaliforniai Thousand Oaks új városi könyvtár északra néző lejtőn épül. Az egyes szintek északra nyíló üvegfala tiszta időben fölöslegessé teszi a mesterséges világítást. A födémek világos színűek és dél felé lejtnek, hogy a napsugárzást maximálisan visszaverjék, tehát az év nagy részében fölöslegessé teyék a légkondicionálást. A belső szellőztetést is lehetőleg természetes úton biztosítják: a friss levegő alulról áramlik az épületbe, és felmelegedése után a mennyezet közelében levő nyílásokon távozik. Az év bizonyos szakában szükséges mesterséges hűtést, illetve fűtést föld alatti víztartályok segítségével biztosítják gazdaságon. A ligetes környezetben elhelyezett épület tervezőjének minden egyes kivágott fával „el kellett számolnia”.

(American Libraries. 1981. október.)